

DEN, FIJNSPAR, ZILVERSPAR

door Dr. Th. C. OUDEMANS.

Naar aanleiding van het door den heer Leonard A. Springer in het j.l. Septemhernummer van dit Tijdschrift geschreven artikel: „Nogmaals: Pijnboom, Spar en Den”, moet ik helaas naar de pen grijpen, om een en ander daarin „recht” te zetten.

In de 2de alinea van dat artikel meent de heer S., dat de zetter in deze de schuldige is, door te vergeten de laatste lettergrepen aaneen te sluiten. Dat is nu juist het tegendeel van hetgeen ik in mijn artikel (zie Juli-Augustus-nummer van dit Tijdschrift, 1932, pag. 270.) geschreven heb. Ik vermeldde daarin: „Waarom Himalayaspar en Himalayapijn aan één woord worden geschreven, terwijl Balkan pijn in twee woorden, is mij niet duidelijk. M.i. moeten zulke samengestelde woorden nimmer aaneen worden geschreven, doch steeds in twee woorden, verbonden met een trait d'union”. Ik wil dus *niet* geschreven hebben Himalayaspar, Himalayapijn en Balkan pijn (indien men die woorden tenminste gebruiken wil!), doch Himalaya-spar, Himalaya-pijn, Balkan-pijn. Helaas is in het definitieve Rapport der Nomenclatuur-commissie met mijn opmerking geen rekening gehouden. De daarin vermelde namen, als Engelmannspar, Kaukasusspar, Sitkaspar, Canadapopulier enz., behooren niet aan één woord geschreven te worden, doch steeds in twee woorden, verbonden met een trait d'union.

In alinea 3 van het artikel v.n. van den heer Springer meent schrijver, naar aanleiding van mijn opmerking in het Juli-Augustus-nummer, 1932 v.n., pag. 270, betr. Douglas-spar of Douglas-den, „dat hier een fout is, die bij het corrigeren van de drukproef door den secretaris over het hoofd gezien is”. Ik heb het artikel van den heer Springer in het betr. Floralia-nummer (verschenen einde Februari 1932, getiteld „Pijnboom-Spar-Den”), nog eens nagelezen, doch geen drukfout kunnen vinden. Daar staat in de 6de alinea te lezen: „Toch wil ik hem antwoorden, dat hij niet alles door elkander moet gooien. Wil hij persé voor Pseudotsuga Douglasi, voor Tsuga en Sciadopitys een Nederlandschen naam geven, laat hij dan de eerste Douglasspar en de tweede Hemlockspar noemen en de laatste Sciadopitys laten blijven. De twee eerste stel ik, evenals de Amerikanen en de Engelsen, onder sparren, omdat bij deze de kegels en zaden het meest overeenkomen met de spar (Picea), terwijl bij de

laatste de kegels en zaden het dichtst bij die der pijnboomen (Pinus) komen". De heer S. bepleit dus wel degelijk het gebruik van den naam *Douglas-spar* (en terecht !); als voorzitter van de Nomenclatuur-commissie, onderschrijft hij echter den naam *Douglas-den*.

De nestor onzer Dendrologen betoogt verder op pag. 305, 4de alinea, van het *Boschbouw-Tijdschrift*, 1932, dat mijn Vader en ik zulke „voorstanders” zijn van de lijst der N.N.H.V. Nòch mijn Vader, nòch ikzelf, hebben dat ooit geschreven of gezegd. Wèl hebben wij er de aandacht op gevestigd in het Bestuur der N.B.V. d.d. 10 Sept. 1929, opgenomen in dit *Tijdschrift*, Juli-Augustusnummer, 1932, pag. 266, dat er reeds een lijst bestaat der Nederlandsche Plantennamen, samengesteld in 1906 door een Commissie uit de Nat. hist. ver.. Op pag. 268 schreef ik : „Dat die lijst, die nu een vijf en twintigtal jaren in een behoefte voorziet, thans, wat de boschboomen betreft, door de moderne boschbouwers vollediger gewenscht wordt, is niet te verwonderen. Waarom dan niet gestreefd naar een herziening van die lijst ?” *Dat is mijn bezwaar !* Waarom geen overleg gepleegd met de Natuurhistorische vereeniging en gezamenlijk een nieuwe lijst gepubliceerd. Nù hebben wij twee lijsten, die in verschillende opzichten niet met elkaar overeenstemmen en die de verwarring in de Nederlandsche benamingen in de hand zullen werken. (Voor de Latijnsche Nomenclatuur zijn wij de Commissie daarentegen hoogst dankbaar !)

Van deze gelegenheid wil ik gebruik maken „nogmaals” een opmerking te maken over de benamingen „den”, „fijn-spar” en „zilverspar”. Leest men op pag. 220 en 221 van dit *Tijdschrift*, de Nomenclatuur-commissie aandachtig na, welke motieven de Nomenclatuur-commissie aanvoert, om de benamingen pijn of pijnboom voor Pinus, spar voor Picea en den voor Abies voor te stellen, dan zal men zien, dat zij slechts redenen heeft meenen te ontdekken, om den naam „den” voor Pinus in pijn of pijnboom te veranderen. Zij voert echter in het geheel geen redenen aan, waarom de naam „den” nu plotseling voor het geslacht Abies benut moet worden. De naam „den” is zelden of nooit voor het geslacht Abies gebruikt geworden en blijf ik bij mijn meening, dat het niet te verantwoorden is, de voorgestelde ingrijpende verandering in de Nederlandsche benaming onzer bekendste Naaldhout-geslachten te aanvaarden, temeer, daar die niet anders dan verwarring zal stichten. De Nomenclatuur-commissie zegt op pag. 221 (bovenaan) voorts : „Zij is echter van meening, dat de thans bestaande toestand der benaming verwarrend werkt, niet vereenigbaar is met de beteekenis en het wetenschappelijke peil van den boschbouw in ons land en daarom zoo spoedig mogelijk dient plaats te maken voor

een geordenden toestand, met doeltreffende, zooveel mogelijk op historischen grondslag rustende, benamingen". Naar aanleiding van die meening der Commissie v.n. zou ik willen vragen: werkt dan inderdaad de bestaande toestand der benamingen verwarrend? Met een volmondig *neen* kan ik die beantwoorden. De deskundigen bedienen zich bijna steeds van de Latijnsche namen en de niet-deskundigen van Nederlandsche namen. Of die laatste namen nu „wetenschappelijk" geheel juist zijn, doet er niets toe. Als men maar weet, wat men met dien naam bedoelt en men elkaar maar begrijpt. Is het nu zoo verkeerd, dat men spreekt van een reep chocolade, gewikkeld in „zilverpapier"? Iedereen weet toch, dat die naam voor dat omhulsel onjuist is. (Het is n.l. Stanniool of bladtin). In het Engelsch heeten de Bladwespen: Saw-flies. Wetenschappelijk is die naam onjuist, omdat de Bladwespen tot de Hymenoptera (met 4 vleugels) behooren en niet tot de Vliegen of Diptera (met 2 vleugels). Gesteld nu, dat een Engelsche Entomologische vereeniging zou voorstellen, den naam Saw-flie te gaan veranderen in Saw-wasp, dacht men dan heusch, dat de Engelschen dien nieuwen „gemaakten" naam zouden aannemen? Neen, natuurlijk niet! Men is gewend aan den naam Saw-flie en men weet, welke insecten daarmee bedoeld worden. Of die naam nu wetenschappelijk wel juist is, kan niemand wat schelen; hoofdzaak is, dat men elkaar bij het gebruik van dien naam begrijpt. Met den naam „Walvisch" is het precies hetzelfde.

Zoo is het ook gesteld met de Nederlandsche benamingen voor Pinus, Picea en Abies. Er is heelemaal geen quaestie van verwarring, indien het groote publiek die geslachten met dennen en sparren betitelt en het meer-deskundige deel der Nederlanders van dennen, fijnsparren en zilversparren spreekt. Met die benamingen begrijpen wij elkaar en dat is de hoofdzaak.

Laat ons dus vasthouden aan de van ouds gebruikte benamingen:

Pinus = den
Picea = fijnspar
Abies = zilverspar.